

Mata'ua 'ou lele'a 'e COVID-19

COVID-19 Immunisation
Programme se lelea' ne fau 5 se 11

Vaj ne COVID-19 Vaccine se lelea' ne faj 5 se 11

O'o'i ma famör ne matä' se lelea' ne faj 5 se 11 täe pö se' ta salat la pärea ma matä'ua 'oris lelea' e COVID-19, 'e kōa' ne ös lä'riri'i (paediatric) 'e vaj ne Pfizer.

Vajit ne a'es'ao'äk se lä'riri'i täe vajit ne ös se lä'riri'i 'e Pfizer, ka mea'mea' se 'on ne'ne'i ma la nā mea'mea' tape' ma.

Lä'riri'i kop la teak kōa' ruä 'e vaj la pö la pärea ma matä'ua iris 'e af'af ta. 'Ämis far'äk la kop la gasav 8 on la vas'äk ne teak ne kōa' ne vaj ta. 'On roa heta pö se' ma la a'luäk se laloag ne terän nōnō ka kop la a'sok, fak se nōnō ka 'ou le' ta kamata teak 'e vajit ne la a'ne'ne'äkia 'oris laloag huga ne 'ea immunosuppressants.

Ministeri ne Mäur Fakforo täe far'äk la kō 'ou le' ta la hajasoag la pärea ma matä'ua iris ma matä' tape' ma kajunohoga and pure'aga 'e COVID-19.

Tē lelei ne la pōam 'e teak ne vaj ta

Teak ne vaj ta täe sal pumuet ne 'is la matä'ua 'os lä'riri'i, fak se matä' ne 'is 'e sun ne as ta ne kaj'äk ne fäl ne motoka ta. Iä la pärea ma matä'ua 'os lä'riri'i 'e pö ne afaf maha ma fu'äk ne af'afa 'e forasit se 'os kajunohoga, kajinaga ma pure'aga.

'E Aotearoa, lä'riri'i teak 'e vaj ka kat tög 'e ra la pärea af'af 12, hat tape' ma koh kou ta (pertussis), misiäl ta ma polio.

Tē lelei ne la pōam 'e teak ne vaj ta la pärea 'e COVID-19

Kō'äk ne vaj ta se lä'riri' ne faj 5 se 11 hajasoag la pärea ma matä'ua 'os kajunohoga ma kajinaga ne 'oris mäur fakforo la rē iris la pö vavhiän 'e COVID-19.

'Af'af ne COVID-19 noanoa la foar ne tes ta la sok hoi'äki. Kop ma COVID-19 la no' se lä'riri'i ka kat mah ra, ma faki'oag ne af'af ta la tatä ma masä' ta, lä'riri' 'on rerege kop ma la pö mah 'e af'af ta ma kop la sur'äk se hāspet ta. Lä'riri'i la pö se' ma la pö mah 'e ta af'afat fak se Multisystem Inflammatory Syndrome (MIS-C) ne kop ma la pö mah ma kop la noh matä' 'e te' ne av 'i. Lä'riri'i la pö se' ma la pö 'e raksa' ne af'af ta 'e av ne la ne'ne'i (ne 'ea long COVID), ma tape' ma se av ne la reag pö mah 'e COVID-19.

Fak se famör mamfua, nōnō ka 'ou lä'riri'i la pö 'e af'af ne COVID-19 iris kop ma la foräs'äk se famör ne tore.

Lelei ne vaji ne Pfizer

Vaji ne Pfizer se lā'rirī' faju 5 se 11 tae nā vahia la kōfamorit ne tae 'e maf ne faju 'eseat ās'āk vahia ma a'fūmou'āk ne lelei la teak. Tēet ne tae ti' se famori, 'e raksa' ne pōam 'e 'af'af ta kat ti' ra, kat noh roa ra, ma la hāila'oag ma tē ne no'am 'e av ne teak 'e vaji ne tore.

Vaji ta rak'āk ne la lelei se lā'rirī'i ne av ne ā ta tēla'āat ne iris kat āf ra ma tēet la sok se 'oris foro. Kat fak ra se vaji 'e 'on rerege, kat 'es tēla'āat, gelatin ne latex 'e laloag ne vaji ne Pfizer.

Hunit ne ta le'et kat pō 'e ra la teak 'e vaji ta 'e rēko kat āf ra nōnō ka tē raksa'at no' se 'oris foro sok 'e avat ne iris teak 'e vaji ta (anaphylaxis) se ta kōa'at 'e vaji ne Pfizer ne ta tēet ne ream vaji ta. Vajit ne vae se lā'rirī'i (paediatric) 'e vaji ne Pfizer tae sākior a'toton paju fak se vajit ne tore ne mou se lā'rirī'i. Kat 'es ra ta salat a'luak se 'amnāk ne garuet ne mou se vaji ta ne ās'āk ne vaji ta ne la 'inea lelei ne vaji ta lelei la lele'a la teak kat kat 'es ta pefā' ti'ut la sok hūn se teak ne vaji ta .

Ōs ne 'ou lā'rirī'i la teak 'ia vajit ta

1. A'ne'ne'āk 'oris huga la se fea ma la hāiasoag se 'ou lele'a la teak 'ia 'oris vaji ta.
2. 'lo la 'ou lele'a la 'ātē ma 'iom ka kat seminte teak ra vaji ta.
3. 'lo se hā' ne 'ou lele'a la vavhiān la rae ma sāea utut 'e 'oris uma ne vaji ta la kō'āk sin.

Nōnō ka 'oris hug fea ne araruā, iris pō se' ma la hoa' ta tēet ma iris la pō la manea' la se a'hāe'ākia, fak se soft toy ne telefon ta.

Nōnō ka 'ou le' ta kat āf ra 'e teak ne ta vajit 'e av ta, rak'āk se le'et ne la kō'ākia vaji ta, hāifāegag ma 'ou tak ne kōunohoag ta ka kat seminte la' ra se av ne fajit la teak'ia vaji ta, ne hāifāegag ma famorit ne rak ma majāu se maj ne garue te'is 'e COVID Vaccination Healthline – **0800 28 29 26.**

Aier'ākiga

Ta o'it, ne le'et ne matā' se lele'a ne famorit ne aier'āk fak foh la matā'ua lele'a kop paju la hoa' 'ou le' ta se 'oris av het ne fajit la teak'ia vaji ta la famōr mafuet ne vae la nā'ia aier'ākiget hūn se le'et ne la teak'ia vaji ta. 'E utut ne fajit la teak'ia vaji ta, famōr mafuet ne ho'af le' ta ma le' ta pō se' ma la sājio' te' ne kōinag sājio' ne iris pā 'es la sājio'.

Raksa' ne la pōam 'e vahiāg ne kō ta

La fak ma se av ne la teak ne ta vajit ma, 'ou le' ta kop ma la rū se 'oris 'uma, ma la miā', rū ne huhuā utut ne kō ta a'sok sin. Tē ne kop ma la sok 'e av ne la teak ne vaji ta, av ma'oit 'e laloag ne ta terānit ne terān ruā, hat tape' ma:

- filo'u rū
- taju sunu (feeling hot)
- huga fakiān (feeling sick), mumuāf, taju san
- fajitāk paju
- kat noh lelei ra (reag 'af'af, foro rū ma jav).

Tē te'is a'mou soksok ma kel'āk ne vaji ta garue. A'ne'ne'āk la a'u'uā ma 'iom ti' paju tātān ta la hāiasoag se 'ou foro.

Tēet ne la no' raksa'am hūn se vaji te'is Pfizer COVID-19 peak paju ma av ma'oit la sok 'e laloag ne menet he his ne kō ne vaji ta la vāh. 'E hūn ne tē te'is, 'āe ma 'ou le' ta la la' se ta utut ne vae 'e vahiāg ne kō ta la famōr ne garue la matā' la nā hāiasoag nōnō ka ta tēet la sok.

Faki'oag ne la sok nōnō ka ta pefā' ti'ut la sok nōnō ka kat āf ra 'e vaji ta:

- noanoa la huāg
- huhuā mafa ma kiā 'ora
- fajitmanava la pompom purir
- foro la miā' 'e te' ne utu
- filo'u la takmūl ma 'af'af.

Nōnō ka la rāe ne 'ou le' ta pō 'e ta faki'ogat 'e faki'oag 'i, rak'āk mij pāu se famōr garue se maj te'is la iris la 'io sin. Nōnō ka kat pupuā ra 'e utut ne teak ne vāi ta a'soko sin, he' se 111.

Tē ruā 'i myocarditis ma pericarditis peak pāu ka tēet ne la pō la raksa' pāu hūn se teak ne vāi te'is Pfizer. 'E avat ne vāi te'is ās'āk ka kat seminte a'fūmou'āk fak foh ra la a'es'ao'āk, kat 'es ra ta tēet sok se lā'riri' ne fāu 5 se 11, hoī'āk iā tē pumuet la 'inea 'e faki'oag 'atakoa ne la sok se te' ne fāu 'atakoa ne teak 'e vāi ta. Nōnō ka 'ou le' ta la no' ta faki'ogat 'e te' ne faki'oag ne rak'āk sin 'e laloag ne terān he his ne gasav his 'e vāhiāg ne teak ne vāi ta, far'āk la mij pāu hāiasoagat 'e maj te'is.

Faki'oag ne myocarditis ma pericarditis:

- noh raksa', huāg ka mou ne rū se fatfata 'e av ne huāg
- noanoa la huāg
- a'fāi ka fātmanav heta pompom purir, fatfata kat lelei ra, ne fātmanav heta kat pō ra la pom a'lelei
- filo'u takmūl, ne mafa kamāt la maksul.

Fāi 'ou av het se teak ne vāi ta ne la' roa se utut ne vāi ta pō la teak

Vāi ne COVID-19 kat tōg ra se te' ne iris ne pā teak Kamāt 'e rān 17 January, o'o'i ma famōr ne matā' se lele'a la pō se' ma la sur se utut ne vāi ta pō la nā e ne fāi 'oris av het se teak ne vāi ta 'e

BookMyVaccine.nz la teak 'ia kōa' ne vāi ta 'e majat ne a'sok garue te'is ne 'e ut garueag ne tākū ma nāsi. Matā' la hil maf ne fāu noj ta.

Nōnō ka pā fāi ta av het se teak ne vāi ta se ta lā'riri' ma'oit ne 'āe kat pō 'e ra la a'sok 'e online, 'āe la pō se' ma la he' se COVID Vaccination Healthline 'e

0800 28 29 26 (8am–8pm, terān 7 'e laloag ne gasav ta) ma 'āmis tāe la fāi 'ou av het se teak ne vāi ta ma la tōg te' ne sājio' ne 'āe pā sājio'.

Ma'on famōr hōl'āk fāeag noh iātiāt la hāiasoag nōnō ka 'āe pā 'es.

Lā'riri' ne ma 'oris 'af'af fakforo ne pipik

Kāugarueag te'is Disability Team tāe taf 'e Manrē se Rān Lima, 'e 8am se 8pm. Iris la hāiasoag se kāunohoga ma kāinaga la fāi av het se teak ne vāi ta se 'āea. Iris la pō se' ma la tōg te' ne sājio' ne 'āe pā sājio' hūn se pā 'es ne 'ou le' ta hat tape' ma vavhiān ne ruerue ne 'ou le' ta 'e utut ne teak ne vāi ta la a'soko, sal ne la a'es'ao'āk la la' se utut ne teak ne vāi ta ka kat tōg ra, ne tes ta la sok se 'ou le' ta 'e avat ne la teak 'e vāi ta.

- He' se **0800 28 29 26** ma has se nampa 2
- Nā ta fāeag luket 'e text se nampa te'is **8988**
- Email se **accessiblecovidvaccinations@whakarongorau.nz**

Rogrog hoi'āk

Se te' ne roggrog ne pā 'inea hoi'āk ma links se te' ne saḡkior tē ne a'sok vahia, 'io se ut te'is:

Unite Against COVID-19 – [Covid19.govt.nz/tamariki](https://www.covid19.govt.nz/tamariki)

Ministerī ne Māūr Fakforo – [Health.govt.nz/](https://www.health.govt.nz/)

CovidVaccineKids

Te Puni Kōkiri – [Karawhiua.nz](https://www.karawhiua.nz)

Ministerī se Famör Pasefika – [mpp.govt.nz](https://www.mpp.govt.nz)

Ma 'ou saio' hün se vāi ta?

Hāifäegag ma ta le'et ne rak ma majāu se hanhap ne garue te'is 'e he' se COVID Vaccination Healthline – **0800 28 29 26** 8am–8pm, terān 7 'e laloag ne gasav ta.